

מעלמא, וההוא ליליא, הות ליליא דאתברי ביה סיהרא, ויעקב אשתאר בלחודוי, דלא הוה עמיה אחרא, דתנן א לא יפוק ב"נ יחידאי בליליא, וכ"ש בליליא דאתבריאזו ביה גהורין, דהא סיהרא איהי חסרא, דכתיב ב יהי ג מאר"ת חסר, וזהו ליליא, אשתאר בלחודוי, בגין דכד סיהרא חסרא, א חויא ב בישא אתתקף ושלטא, וכדין אתא סמא"ל, וקטריג ליה, ובעא לאובדא ליה מעלמא. קצו) ויעקב הוה תקיף בכל סטרין, בסטרא דיצחק, ובסטרא דאברהם, דאינון ג הוו ד תקיפו דיעקב. אתא לימינא חמא לאברהם, תקיף בתקיפו ה דיומא, בסטרא דימינא דחסד. אתא לשמאלא, חמא ו ליצחק, תקיף בדינא ז קשיא. אתא לגופא, א חמא ב ליעקב, תקיף מתרין סטרין ט אלין, דסחרן ליה, חד מכאן, וחד מכאן, כדין, ד וירא כי לא יכול לו ה ויגע בכף ירכו דאיהו אתר לבר מגופא, ואיהו חד עמודא דגופא, כדין ו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו וגו'.

קצח) כיון דאתער צפרא, יא ועבר ליליא, אתתקף יעקב, יב ואתחלש חיליה דסמא"ל, יג כדין אמר שלחני, יד דמטא טו זמנא, לומר שירתא דצפרא, טז ובעי למיזל, ואודי ליה, על יז אינון ברכאן, ואוסיף ליה יח ברכתא אחרא, דכתיב ז ויברך אותו שם.

קצט) ת"ח, כמה ברכאן, אתברך יעקב, חד דאבוי, בההוא יט עקימו ורוח

אוצר החכמה

דרך אמת

מסורת הוהר

א) ע"י מענין זה בפ' בראשית דף נ"ח ע"ב ובפרדס (א) לא יפוק ב"נ, ח"א קסט: ב) יהי מארת, (בראשית א') ב"א דף צ"ה ציון ג. ג) מארת חסר, לעיל בהקס"ז דף צ"י ציון ו'. ד) וירא כי לא יכול, לעיל דף פ"ד ציון ז'. ה) ויגע בכף ירכו. (בראשית ל"ב) לעיל ב"א דף קל"ג ציון ג' וש"ג. ז"ח מ"ו טב שט. ו) ותקע כף ירך יעקב, (שם) ח"ג מה. ז) ויברך אותו שם, לעיל דף ע"ד ציון ג'.

חלופי גרסאות: א נ"א חויא. ונ"א חוייא. ב נ"א ל"ג בישא. ג נ"א ל"ג הוו. ד נ"א תקיפא. ה נ"א ל"ג מן דיומא עד אתא. ו נ"א מוסיף ליה ליצחק. ז נ"א קשיא. זז נ"א מוסיף ליה ליעקב. ס נ"א אילין. י נ"א ל"ג עמו. יא נ"א ל"ג ועבר ליליא. יב נ"א ואחלש. יג נ"א וכדין. יד נ"א ומטא. טו נ"א זמניה. טז נ"א ובעא. יז נ"א ל"ג אינון. יח נ"א ברכא. ונ"א מוסיף גם את רחל ברכתא. יט נ"א מוסיף עקימו דנחש (אה"ל).

מאמר

הסולם

הברכות

הלילה של יום ד', כי אז הלבנה היא חסרה, שכתוב בו יהי מארת, חסר ו' שהוא לשון קללה, ואותו הלילה נשאר יעקב לבדו, וע"כ היה בסכנה גדולה, כי כשהלבנה חסרה מתחזק הנחש הרע ומושל, ואז בא סמאל וקטרג על יעקב, ורצה להאבידו מן העולם.

קצו) ויעקב הוה תקיף וכו': ויעקב היה חזק בכל הצדדים, בצד יצחק ובצד אברהם, שהם היו מעוזיו של יעקב, בא סמאל לימין ראה את אברהם חזק בתקפו של יום, דהיינו בצד הימין שהוא חסד. בא לשמאל, ראה את יצחק חזק בדין קשה. בא לגוף דהיינו לקו אמצעי ראה את יעקב חזק מב' הצדדים, האלו, אברהם ויצחק, שמסבבים אותו, אחד

קצח) כיון דאתער וכו': כיון שהאיר הבוקר, והלילה עבר, נתחזק יעקב, ונחלש כחו של סמאל, אז אמר שלחני, שהגיע הזמן לומר שירת הבוקר, ואני צריך ללכת. והודה לו על הברכות, והוסיף לו ברכה אחת משלו. שכתוב ויברך אותו שם.

קצט) ת"ח כמה וכו': בוא וראה כמה ברכות נתברך יעקב. אחת של אביו, על ידי

כל אינון ברכאן. וחד דשכינתא דבריק ליה קב"ה, כד הוה אתי מלבן, דכתיב א ויברך אלהים את יעקב. וחד, דברכיה א ליה ההוא מלאכא, ממנא דעשו. וחד, ב ברכה אחרא, דברכיה ג ליה אבוה, כד הוה אזיל לפדן ארם, דכתיב ב ואל שדי יברך ד אותך וגו'.

ר) בההוא זמנא, דחמא יעקב ה גרמיה, בכל ו הני ברכאן, אמר, במאן ברכתא ז דמנייהו אשתמש השתא. ח אמר, בתלשא מנייהו אשתמש השתא, ומאן איהו, דא ט בתרייתא, דברכיה אבוה. ואע"ג דאיהי תקיפא, י אמר, לאו י"א איהי תקיפא, יב בשלטנותא יג דהאי עלמא יד כקדמאה.

רא) אמר יעקב, טו אטול השתא דא ואשתמש בה, ג ואסלק כל אינון אחרנין, לזמנא דאצטריך לי, טז ולבנאי יז בתראי. אימתי, בזמנא דיתכנשון כל עממיא, לאובדא יח בני מעלמא, דכתיב ד כל גוים יט סבבוני בשם י" כי אמילם. ה סבוני גם סבבוני כ וגו'. ו סבוני כדבורים כא וגו'. הא הכא תלתא, לגבי תלתא דאשתארו. חד, אינון ברכאן קדמאי, דאבוה. תרין, אינון ברכאן, דברכיה קב"ה. תלת, אינון ברכאן, דברכיה ההוא מלאכא.

רב) אמר יעקב, להתם כב אצטריכו, כג לגבי מלכין וכל עמין דכל עלמא. ואסליק לון להתם, והשתא כד לגבי דעשו, כה די לי בהאי. למלאכא, דהוה ליה

מסורת הזהר

א) ויברך אלקים את יעקב, (צ"ל וירא אלקים אל יעקב — ויברך אותו (בראשית ל"ה) ב) ואל שדי, (בראשית כ"ח) לך דף קמ"ג ציון ב. ג) ואסלק כל אינון — לזמנא, לעיל דף פ"א ציון ז. ה) כל גוים סבבוני. (תהלים קי"ח) ח"ג קלט: ת"ז תקי ל"ז עה. ה) סבוני גם סבבוני, (תהלים קי"ח). ו) סבוני כדבורים, (תהלים קי"ח).

חלופי גרסאות: א ג"א ל"ג ליה (אה"ל). ב ג"א ברכא. ג ג"א ל"ג ליה. ד ג"א מוסיף אותך ויפרך וירבך וגו' ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך וגו'. ה ג"א כרמיה (ד"ק). ו ג"א אינון. ז ג"א מינייהו. ח ג"א ל"ג מן אמר עד ומאן. ט ג"א בתריתא. י ג"א אבל (אה"ל). יא ג"א איהו. יב ג"א דשלטנותא. יג ג"א בהא. יד ג"א בקדמאה. ונ"א כדקדמאה. טו ג"א אטיל. טז ג"א ולבני. יז ג"א בתריי. יח ג"א לבני. יט ג"א סבבוני וגו'. כ ג"א ל"ג וגו'. כא ג"א מוסיף וגו' בשם ה' כי אמילם. כב ג"א איצטריכו. כג ג"א דלעלמין ואומין ולישנין דכל עלמא. ונ"א לגבי כל עמין דכל עלמא. ונ"א מלכין כל עמין דכל עלמא. כד ג"א לגביה. כה ג"א די.

הברכות

הסולם

מאמר

האחרות לזמן שיהיו נצרכות לי ולבני אחרי, מתי יהיה זה, בזמן שיתקבצו כל האומות להאביד בני מן העולם. שכתוב כל גוים סבבוני בשם ה' כי אמילם, סבוני גם סבבוני וגו', סבוני כדבורים וגו', הרי כאן שלשה פסוקים כנגד ג' ברכות שנשארו, שעוד לא נשתמש בהן, אחת היא ברכה ראשונה שברכו אביו. השניה היא, הברכות שברכו הקב"ה. השלישית היא, הברכות שברכו המלאך.

רב) אמר יעקב להתם וכו': אמר יעקב, שמה אני צריך כל הברכות, שיגנו עלי מפני המלכים וכל האומות שבכל העולם שייסבבוני, וע"כ אדחה אותן שמה. ועתה. לעשו. די לו בברכה זו. דהיינו בברכה השניה שברכו אביו כנ"ל

ידי מרמה, שהרויח כל אלו הברכות. ואחת של השכינה, שברך אותו הקב"ה, כשחזר מלבן, שכתוב ויברך אלקים את יעקב. ואחת שברך אותו המלאך הממונה של עשו. ואחת, ברכה אחרת שברכו אביו כשהלך לפדן ארם, שכתוב ואל שדי יברך אותך וגו'.

ר) בההוא זמנא דחמא וכו': בעת ההיא שראה יעקב עצמו בכל אלו הברכות, אמר, באיזה מהן אשתמש עתה. אמר בברכה החלשה שבהן ואיזו היא, זו היא האחרונה שברכו אביו. ואף על פי שגם היא ברכה חזקה, אמר, אינה חזקה בשליטת העולם הוה כראשונות. רא) אמר יעקב וכו': אמר יעקב, אקח עתה ברכה זו ואשתמש בה, ואדחה כל (דפו"י דף קמ"ו ע"א)